

Kuopion kaupunginkirjaston kirjastoauton hankinnan tarveselvityksen tekemisestä päättäminen

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 26.08.2026

4953/12.03.02/2026

Valmistelijat / lisätiedot:

kirjastotoimenjohtaja Päivi Peiponen, puh. 044 718 2311

lähipalvelu- ja aluepäällikkö Heli Muhonen, puh. 044 718 2353

liikunta- ja kulttuurijohtaja Janne Hentunen, puh. 044 718 2502

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

sivistysjohtaja Mikko Ripatti

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta päättää, että Kuopion kaupunginkirjaston kirjastoautohankinnasta tehdään tarveselvitys.

Päätös

Selostus

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) säättää yleisen kirjastotoiminnan kunnan tehtäväksi (5 §). Lain tavoitteena on mm. edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin (2 §). Laissa säädetään kirjaston tehtävistä, jotka ovat aineistollisia, lukemista edistäviä, tilallisia ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua edistäviä (6 §). Tehtävien hoitamista varten kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö ja riittävä ja osaava henkilöstö (6 §).

Kirjastoautopalvelu edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin: kirjastoauto liikkuu laajalla alueella ja palvelua on helppo kehittää ja muokata vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin ja asiakastoiveisiin. Kirjastoautoissa tehdään päivittäin tärkeää lukemisen edistämisen työtä kouluilla ja päiväkodeilla. Kirjastoautopalvelu ehkäisee syrjäytymistä ja lisää kuntalaisten hyvinvointia ja mahdollisuutta aktiiviseen elämään.

Kuopion kaupunginkirjastolla on kaksi kirjastoautoa. Kirjastoauto Aulis on hankittu 2012 ja kirjastoauto Elina 2007. Kirjastoautojen käyttöikä on ollut noin 15–20 vuotta. Elina on siis elinkaarensa loppupäässä. Elinkaaren lopussa kirjastoautoissa esiintyy erilaisia vikoja, jotka heikentävät työolosuhteita ja aiheuttavat korjauskustannuksia sekä katkoksia toiminnassa. Vanhat kirjastoautot eivät myöskään ole asiakkaille niin esteettömiä kuin uudemmat. Kirjastoauto Elina täytyy uusida, mikäli kirjastoautopalvelua jatkossakin toteutetaan samassa laajuudessa kuin vuoden 2026 aikana.

Kuopion kirjastoautopalvelu supistui vuoden 2026 alussa, kun Kuopion, Kaavin ja Tuusniemen yhteisomistuksessa ollut Koillis-Savon kirjastoauto lakkautettiin. Kuopio omisti tästä autosta 50 % ja se kiersi Kuopiossa erityisesti Nilsin ja Juankosken alueilla. Kuopion kirjastoautot Aulis ja

Elina ovat nyt vuoden 2026 alusta alkaen korvanneet myös Koillis-Savon kirjastoauton palvelut Kuopion alueella. Tämä on tarkoittanut pysäkkien vähentämistä tasaisesti Kuopion alueelta. Aulis ja Elina liikennöivät päivittäin aamu- ja iltareitit. Reittejä on yhteensä neljä päivässä maanantaista perjantaihin. Reittisuunnittelua tehdään asiakkaita osallistaen ja kaupungin kehitystä seuraten. Reittisuunnitelma ja aikataulut uudistetaan keskimäärin kerran vuodessa. Kuopion kirjastoautoissa oli vuonna 2025 yhteensä 232 496 lainaa, joista 140 958 Elinassa ja 91 538 Auliksessa. Käyntejä oli yhteensä 87 749, joista Elinassa 49 775 ja Auliksessa 37 974. Lainojen ja käyntien määrä vastaa suurehkojen lähikirjastojen laina- ja kävijämäärää. Pysäkkejä näillä kirjastoautoilla oli yhteensä 143 kpl.

Koska kyseessä on kuopiolaisten laajasti käyttämä palvelu, on tarkoituksenmukaista ryhtyä tekemään tarveselvitystä kirjastoauto Elinan uusimiseen liittyen. Tarveselvitys tuodaan päätettäväksi hyvinvoinnin edistämisen lautakuntaan vuoden 2026 lopussa tai 2027 alkupuolella. Alustava investointiarvio uudesta kirjastoautosta olisi tällä hetkellä noin 600 000 € - noin 800 000 € riippuen käyttövoimasta. Investointi realisoituisi vuonna 2028.

Tarveselvityksessä hyödynnetään aluehallintoviraston rahoittamaa Kuopion kaupunginkirjaston Resurssiviisaasti tien päällä -hanketta 2022–2023, jossa kartoitettiin kirjastoautopalvelujen toteuttamisen nykytilannetta ja tulevaisuutta Savon alueen kirjastoissa ja selvitettiin sitä, millaisia vaihtoehtoja liikkuvien palvelujen toteuttamiseksi on. Hankkeessa kerättiin tietoa erilaisista kirjastoautoista, käyttövoimavaihtoehdoista ja niiden päästöistä, toimintamalleista ja kokeiluista ympäri Suomen.

Tarveselvityksessä huomioidaankin palvelutarpeen selvittämisen lisäksi Kuopion olosuhteisiin tarkoituksenmukaisimman käyttövoimaratkaisun selvittäminen, kirjastoauton esteettömyys, monikäyttöisyys, yhteistyömahdollisuudet eri toimijoiden kanssa sekä asukkaiden (erityisesti lasten ja nuorten) osallisuuden edistäminen kaupungissa. Tässä avainasemassa ovat varsinaisen kirjastoautopalvelun lisäksi erilaiset tapahtumat kirjastoautossa, tapahtumiin jalkautuminen, palveluvalikoiman suunnitteleminen ja yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö 30 §

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointia ei tehdä, sillä kyseessä on toimeenpanoa koskeva asia (KH 24.10.2024 §293).

Liitteet 4953/2026 Kirjastoautopalvelun taustatietoja